

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felölős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . 20 fillér.
Nyiltér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetését és nyiltéri közleményét csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Tanulságok.

Írta: Dr. DRÁSKÓCZY VIKTOR.

A „nagyszerb propaganda“, — a féktelen nagyszerb politikai izgatás megtermette tehát rohadt gyümölcsét . . .

Szívében a legmelegebb részvétellel kísérte az egész művelt világ a boszniai gaztett fenséges mártírjait utolsó utjukra és lelkében a legmélyebb undorral és megvetéssel fordul el a nagyszerb „apostoloktól“, akiknek „lelkes“ tanítványai a gyászos emlékü napon annyira „hívásuk magaslatára“ emelkedtek, hogy valószínű „hajtóvadászatot“ rendeztek egy nemesen érző és gondolkodó fenséges emberpár ellen.

De a gaztett már „bevégeztetett.“

Emberi kéz, emberi erő, emberi hatalom le nem törölheti többé ezt a riki-kítóan pirosuló véres szennyfoltot a népek történelmének fehér lapjairól. Ott fog ez a szennyfolt éktelenkedni az idők végtelenségéig, elrettentő példájául annak, hogy hová vezethet, mire vezethet a végtelenségig kiélezett és fékevesztett politikai pártoskodás, gyűlölködés és izgatás! . . .

Mi magyarok, kiket egész közletről érintett a sarajevói gyászos esemény, — mert hiszen trónunk nagyreményű várományosát terítette le a gyilkos golyó, — kétszeresen kell, hogy e rettenetes példa láttára gondolkodóba essünk. És ha az ehhez fűződő tanulságokat higgadt észszel mérlegeljük, úgy csak ismét arra jöhetünk rá, hogy sürgősen meg kell állnunk a lejtőn, a magyar politikai pártoskodásnak, gyűlölködésnek és folytonos izgatásnak veszedelmes lejtőjén. Ma még semmi sincsen veszve. Ma még minden nagyobb erőszítés nélkül visszatérhetünk a mi lejtőnkéről a magyar testvériségnek egymást megértő és egymást megbecsülő erős sziklavarába. Ha azonban tovább rohanunk a lejtőn, úgy mi is igen könnyen belebukhatunk közállapotaink teljes elvadulásának és elzűllésének ama beláthatatlan mélységű ingoványába, amelybe a nagyszerb „apostolok“ az ő „tanítványait“ oly lelketlenül beletaszították.

Legtávolabb áll tőlem, hogy becsületes magyar véreinket a nagyszerb aljasokkal még csak összehasonlítani is igyekezném. Jól tudom, mennyire undorodik a nemes és lovagias magyar gondolkodás a nagyszerb bombák és revolver-

golyóknak gazságaitól. A jó Isten tartsa is meg sokáig a magyar nemzeti léleknek ezt a kitünő tulajdonságát!

Álljon is azonban bármily távol tőlem ennek az összehasonlításnak a szándéka, még sem tudok teljesen szabadulni attól a gondolattól, hogy vajjon nem e lehet egy fokozatos, lassu mérgezéssel még a legtisztább, legfenköltebb és legbecsületesebb lelket is megmételyezni? . . . És vajjon nem e fokozatos, lassu megmérgezése a magyar népléleknek az a szűnni nem akaró, sőt egyre csak erősödő politikai izgatás, a mit pártoskodó magyar véreink oly régóta és oly kiváló előszeretettel üzenek? . . .

Bizony-bizony mondom néktek, nemzetünk pártoskodó fiai, — könnyelmű játék — elítélésre méltó hazardjáték az, amit ti véghezvisztek akkor, amidőn a féktelen politikai szenvedelemnek és izgatásnak mérgezett nyilait százával és ezrével belelövöldözitek a tömegekbe. Ma még visszapatannak ugyan a ti mérges nyilaitok a magyar tömegeleknek a becsület nemes érzékből kovácsolt erős páncéljairól, de vajjon mi lenne akkor, hová jutnánk akkor, ha egyszer csak a sok nyillövéstől gyöngyülni kezdene ez a páncél és nyilaitoknak mérge belehatolna a magyar népléleknek ma még oly szilárdul ellentálló, egészséges testébe?! . . .

Erre feleljetek nemzetünk pártoskodó fiai! De minden „csürés-csavarás“, minden „rabulisztika“ nélkül, becsületos magyar őszinteséggel feleljetek erre!

És ha ezt a magyaros teletet megadtátok és ha e feleletben rejlő rettenetes igazságoktól magyar becsületességtekben kellőképen magborzadtatok: — — — — ne gondolkodjatok tovább, nemzetünk pártoskodó fiai — — és hulljanak ki kezeitekből azok az élő mérgekkel megfertőzött nyilak, amelyek az idők multával a magyar népléleknek veleszületett józan becsületességét épen úgy kivégezhetik, mint a hogy a sarajevói „tanítványok“ gyilkos golyója a „nagyszerb“ becsületet a gyászos emlékü napon a sárba terítette . . .

Bizva reményelem, hogy a nagyszerb politikai izgatás ártatlan áldozatainak sirjánál meghökken, megborzad a magyar politikai izgatás és önmagával meghasonolva, kolostori vezeklőéletre vonul vissza . . .

Bizva reményelem, hogy a boszniai

események szomorú iskolájából meghigadva és megokosodott fővel fognak kikerülni nemzetünk pártoskodó fiai . . .

De ha még ez az iskola sem lett volna nekik elég, de ha még ez után az iskola után is tovább folytatnák a mérgezett nyilakkal való lövöldözésnek veszedelmes játékát, úgy nem maradna más hátra, mint házinevelésbe venni őket és kérlelhetetlen szigorral megzabolázni, mint ahogy a legváosabb gyerkőzőket szokás.

A nemzet csak hálás lehet az iránt, aki ezt megteszi.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat r. t. város képviselőtestülete f. hó 6-án délután két közgyűlést is tartott. Az első kizárólag Ferencz Ferdinánd trónörökösünk és hitvestársa emlékezetének volt szentelve, a másodikon rendes folyó ügyek tárgyalattak.

A közgyűléseken dr. Kovács László polgármester elnökölt s a tisztviselői kar tagjain kívül jelen voltak: dr. Baksay Dezső, Benyó Béla, Benyó László, Cseh János, Jávorszky József, Geduly Géza, Gróssinger Miksa, id. Institórisz Endre, Koreny Pál, id. Lévy István, id. Rábely Miklós, Szabó József, Széman Endre, Szoyka Pál, dr. Veress Samu és Zachar Gusztáv képviselőtestületi tagok.

Dr. Kovács László polgármester megnyitván az első közgyűlést, rövid beszédben a maga részéről is kifejezést adott a város közönsége részvéteének, majd felkérésére dr. Veress Samu képviselőtestületi tag mondotta el a következő nagyhatású beszédet:

„Megrendült lélekkel teszek eleget mélyen tisztelt polgármester urunk felhívásának, hogy tolmácsa legyek azoknak az érzelmeknek, melyek eltöltötték a rimaszombati polgári társadalomnak lelkét ama megdöbbentő hír hallatára, hogy a magyar királyi trón örökösétől megfosztotta nemzetünket a minden emberi érzést levetkező orgyilkosok undok merénylete.

Szomorú szerep ez reám nézve. Bár csak ne kellene szólanom! Bár csak ne kellene ily kötelességet teljesíteni se nekem, se másnak a magyar hazában! Bárcsak az örök dicsőség himnuszát zengedezhetném egy nemzet erejének és hatalmának élő szimbolumáról, a felkent királyról s arról a férfuról, ki mint a trón várományosa s Szt. István koronájának örököse: megtestesülése a magyar nemzet egységében rejlő erőnek és hatalomnak s így személyére nézve a népek világversenyében maga is egy egész nemzet!

Önök nagyon jól tudják, hogy mi történt s bizonyára nem óhajtják emlékezetükbe visszaidéni még egyszer azokat a rémes pillanatokat, melyeket átélünk akkor, mikor a tragikus világtörténeti esemény első megdöbbentő hírei felkavarták lelkünket. Nemesak hihetetlennek, de egyenesen lehetetlennek tartottuk, hogy a földi

halandónak bűnökben fogamzott merénylő gondolata fölérjen addig a magasságig, amelyben egy nemzet eljövendő uralkodójának hozzáférhetetlen trónusa áll, — hogy egy bűnös gondolat feldulja — nem a büszke sziklaormon lakó királyi sasnak hajlékát — hanem egy boldog fecsképarnak sok gondnal, még több fáradsággal morzsánként összerakott édes családi fészket s durván kiszórja belőle a még pelyhetlen magzatokat...! És a lehetetlennek látszó bűnös cselekmény mégis megtörtént...

A rideg bölcsesség szerint a világ nem vesztett többet, mint a népek millióiból egy emberpárt, kiknek lelke elszállott az örökkévalóságba. De a mi szemünkben ez a két ember több volt, mint két homokszem a sivatagban, melyeket a hirtelen feltámadt orkán ismeretlen messzeségbe dob; több volt mint egy pár vízcsepp, mely az oceán roppant víztömegéből felszállva köddé, párává finomul, hogy áldó harmat alakjában ismét visszaszáljon a földre. Nekünk ez a két ember: nemzeti reménységünk és bizodalunk volt. A férfi az erőnek, a szilárd férfiúi karakternek mintaképe, — a nő az Ember tragédiájának örök nője, ki a férfi küzdelmeinek társa, lelkes buzdítója s őriző angyala — de mint feleség: felese a férj jogainak is. A magyar nemzet nem csupán egy biborban született halandót látott abban a rendkívüli férfias karakterben, hanem azt a férfit is, a kinek személyében összpontosulnak nemzeti vágyai s a kiről biztosan tudta, hogy oly uralkodó fejére teendi fel Szt. István koronáját, ki maga is megértette a történelem folyamának felszínén uszó eszméket s talán már ő maga is sejtette, hogy a jogára alatt álló birodalom sulypontja: a magyar nemzet szive és dinasztikus hűsége. És abban a nőben, nemcsak a családi boldogságra teremtett s a szerelemért lelkesedő élettársat látta, hanem azt az örök Évát is, akinek szive magasztos gondolatokért hevül, a kivel azt a boldogító reményt tápláltuk lelkünkben, hogy a nemzetet és uralkodót összekapcsoló őrangyal leend!

Ettől a karaktertől, ettől az őrangyaltól fosztotta meg nemzetünket egy oly váratlan örült merénylet, melynek világtörténeti jelentőséggel bíró konzekvenciáit ma még levonni képtelenek vagyunk. Mert elveszhetünk földi javakat, kincset, vagyont, elvesztjük a becsületet, elvesztjük még a hazát is! De megmarad a remény szívünkben, hogy törhetlen akaraterővel, lanakadást nem ismerő szorgalommal s mindenek felett a Gondviselés segédelmével ismét visszazerezhetjük vagyónkat, becsületünket, hazánkat... de mikor a koporsó sötét odva előtt kell megállnunk, melynek mélyében ép a reménység összetépett szálai hevernek, abban a

TÁRCZA.

El nem küldött sorok.

Ha meghalok, koporsómnál
A hegedű sírjon,
Értem soha senki szeme
Könnyet ne hullasson;
Mert a könnycsepp ragyogása
Már nekem nem fájna,
De egy árva szive halna
Bele bánatába.

Ha meghalok, koporsómnál
Senki ne búsúljon,
A pap pedig szenteljen be
És ne búcsúztasson,
Hadd ne tudja soha senki
Ki volt az én párom,
Kiért dobogott tüzesen
Szívem e világon.

Ha meghalok koporsómnál
Fehér lánysor álljon;
Koporsómat vivő kocsi
Néha meg-meg álljon;
Hadd nézzek szét utoljára:
Ki szeretett engem,
S kísér-e az utolsóra,
Akit én szerettem.

Ha meghalok, koporsómnál
Csak hegedű sírjon,
Az zokogja, panaszoja
Utolsó utamon:

tudatban, hogy nincs oly prometheuszi szikra, mely új életet gyújtson a kialudt szivekben, nincs oly forró napsugár, mely életre csókolja a kihalt csontokat: esoda volna e az, ha a felházt nemzeti érzés fájalmának és sötét mélységébe nem tudná belefojtani a megtorlás gondolatát...?

Ma még nem tudjuk, hogy a gyilkos merénylet vajjon az anarchizmus romboló világnézetének talajából nőtt-e ki vagy pedig egy messze idegenből a nemzet és dinasztiaja ellen intézett arculapás volt-e...? De azt tudjuk, hogy az, a mi történt, mély fájdalmat okozott a magyar nemzetnek s e fájdalomban érezzük, hogy szívünk mélyéből osztjuk felséges uralkodónk gyászát. Azt tudjuk, hogy bárhol végződnek is a galád merénylet szálai, a mi szeretetünk és hűségünk felséges uralkodónkat mindentivé elkiséri.

„Rossz idöket élünk
Rossz csillagok járnak,
Isten óvja nagy csapástól
Mi magyar hazánkat!”

A közgyűlés tagjai megindultsággal hallgatták meg a szép gondolatokban bővelkedő beszédet, a melyért az elnöklő polgármester a szónoknak a közgyűlés nevében köszönetet mondott. Ezután a városi tanács terjesztette elő határozati javaslatát, mely így szólt:

„Rimaszombat r. t. város képviselőtestülete Ö cs. és kir. Fensége Ferencz Ferdinánd trónörökös és fenséges neje, Hohenberg Zsófia ellen Szarajevóban elkövetett s a Fenségek gyászos elhunytával végződött galád merényletet a legnagyobb felháborodással elítéli, s nemcsak a Monarchia két államát, de az egész művelt világot megrendítő gyászeset felett érzett mélyéges részvétét jegyzőkönyvében megörökíti.”

A közgyűlés a határozati javaslatához egy hangulag hozzájárult, mire az elnöklő polgármester az ülést bezárta.

A második közgyűlésen

nagyobbára számadások tárgyaltattak. Kiemeljük a villamosüzem számadásával kapcsolatosan előterjesztett igazgatósági jelentésből a következő adatokat: Az elmúlt évben létesített új vezeték hossza 2650 métert tesz ki, az áramfogyasztók száma 46-tal emelkedett s ma már összesen 418. — A villamos üzem a városi kezelésbe vételekor a közvilágításra szolgáló lámpák 6816 gyertyafényt szolgáltatottak, a jelenleg közvilágításra szolgáló lámpák fényerőssége 18800 gyertyafény, tehát a réginek csaknem háromszorosa. A mérleg nyereség-veszteség számlája a múlt

Hogy én lettem volna neki
Kincse, boldogsága
S hogy a letűnt szerencsémnek.
Nincsen már kovácsa.

Stella C. Cordis.

Egy érdekes levél.

Irtá: KLÁRY.

Budapest, 1914. május 11.

Kedves Margitka!

Cogito, ergo sum. Hogy miért vagyok, azt igazán nem értem. Hanem, hogy gondolkodni tudok, az már érthető. Megtanítottak rá tudós, szemüveges, mogorva professzoraim. Ezt is elég rosszul tették. Vagy ki tudja? Hátha nekik van igazuk? Megtanítottak azok az esetlen filozófusok arra, hogy a jelekből következtetni, a hallottak, látottakból az igazságot le tudjam szűrni; nem döntötték meg a hit tudományából merített azon meggyőződésemet, hogy az ember két részből áll: testből és lélekből. Hanem egyre elfelejtettek megtanítani, arra magamtól kellett rájónom, és ez: egy testben két lélek is lakhatik; vannak két lelkű emberek is.

De édes Istenem, hát miköze mindehhez Magácskának? Nem sok, de mégis valami. Tegnap éjjel, míg nem tudtam elaludni, egészen máskép, sokkal szebben, poetikusan, lírikusan gondoltam mostani levelem megírni, de ma már elállottam ettől, mert ki tudja, nem másként érti-e akkor soraimat, pedig szeretném és célo- lom, hogy félre ne értsen.

évi maradvánnyal együtt 11826 kor. 52 fillért tesz ki. A tanács javaslatára elhatározta a közgyűlés, hogy a villamos üzemnél eszközölt beruházási költségek fedezetére 54000 koronás függő kölcsönt vesz fel, a melynek törlesztési részletei és kamatai a villamos üzem jövedelméből fedezendő. — A sirhely alap számadásánál dr. Veress Samu és Széman Endre felszólalására dr. Kovács László polgármester bejelentette, hogy a temetőn keresztül haladó közútlót áthelyezésére vonatkozólag a városi tanács a költségvetés tárgyalása alkalmával megfelelő javaslatot terjeszt a közgyűlés elé s e bejelentést a közgyűlés helyeslőleg vette tudomásul. — A kávéház, fogadó és vendéglő iparról szóló szabályrendelet lényegtelen módosítása után a polgármester előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy a polgármester szabadságidejének tartamára a polgármesteri teendőket Vladár József közigazgatási tanácsost bizza meg. — Özv. Harmatzi Béláné budapesti lakosnak a szegényintézet javára tett 1000 koronás alapítványáért a közgyűlés köszönetet szavazott.

Ezzel a közgyűlés tárgysorozata kimerült s az elnöklő polgármester a közgyűlést bezárta.

Szünidő.

Csakugyan benne vagyunk a szünidőben, elutazik mindenki a meleg elől, csak a gazda arat javában.

És a szünidőre mindenkinek egyaránt szüksége van. Minél idegesebb, minél nehezebb idöket élünk, minél jobban koptatjuk idegeinket, annál jobban rá leszünk utalva, hogy a július és augusztus vak melegében izzó agyunk szellemi munkát ne végezzen. Az iskolába befogott gyermekeket valahogy ne erőltessük rá, hogy a szünidőben is a könyveket bujja. Ugy látszik nagyon okos felfogás kerekedik fölül, a mely turista botot ad a diák kezébe, hátára a turista zsákot, zsebébe néhány nikkelt pénzt és menjen a diák világot látni jobbra az apostolok lován. Kellő ellenőrzéssel, kellő okossággal egészségesebben eltölteni a szünidőt diáknak nem lehet. Hanem ha a magyar középosztály belenevelődik abba a tudatba, hogy gyermekének önálló lépéseket kell tenni a szünidőben és testét az egészséges gyakorlatással, némely részben mosolylyal fo-

Margitka, maga csunyán megcsalt, becsapott engem. Én hittem magácskának, mert szerettem, mert imádtam, mert Istenemnek tartottam. — Margitka soha sem hitt nekem, mert nem bízott bennem; azt gondolta, csak áztatom, hogy más szeretek és — ime.

Emlékszik még azokra a szép estékre? Én még emlékszem. Most is hallom, ahogy halkan, alig hallhatóan susogta: szeretlek, szeretlek. Nem mondom, hogy nem lehetett így, de azt is mondta, hogy mindég, örökké szeretni fog. Ez már kevésbbé valószínű. Ha nem csal memóriám, azt is merem állítani, hogy — jól értsen meg — azt is megígérte, hogy egyedül csak engem fog szeretni. És most jön a Margitka második lelke: röviddel (mindössze alig 2 hónapról lehet szó) ez ígérete után már nem mondhatta volna ugyanezt, mert akkor már nem úgy volt, akkor én már rózsaszín szallaggal átkötve bekerültem a „régiek” közé, — lehet mint első, lehet mint második, mint x-ik. Igen, most már én is tudok mindent. De mit beszéljek róla? Talán még rosszul venné, mint nem illő dolgot. Meg rám nézve igazán közömbös, hogy szeretete meg őt, és ugyanazt ígérte e neki is, mint nekem, az elsőnek, a „Te Édes, Mindenemnek”...

Tegnap rosszul esett, mikor neki dalolta: „Te adtad nékem az első...”, közbe akartam kiáltani „nem igaz, nem igaz!” de ma már ezt sem bánom, hisz' nem engem szeret, — neki hazudott.

Négy héttel ezelőtt azért fogadtam olyan hidegen, cinikusan napló jegyzeteinek impurumát, mert már akkor is sejtettem a „második lelkét” és — igazat kell, hogy adjon, — nem

gadott nélkülözésekkel kell eltöltenie, akkor a diákszállók intézményét meg kell honosítani, éppen úgy, mint a külföldön. Az is okos dolog, hogy a városok esenevész gyerekeit a szünidei gyermektelepekre elviszik jótékony adakozás alapján. És bámulatos, hogy a zebegényi, a baltoni nyaralás két hónapja micsoda esodás változást hoz a gyermek minden szerében. Vére több lett, fakó arcszínét ott hagyta az erdők fái alatt, és a városba, a hol néhány hónap múlva ismét fakó színű lesz, elvitte üde piros, egészséges arczoeskáját. Persze, hogy a sok szaladozás és gimnasztika testi súlyát valami nagyon nem gyarapította, de átlag az egészségesen fejlődő testi súlyt a gyermek megszerezte.

És ne tagadjuk, hogy az a hivatalnok, a ki néhány hétre otthagyja hivatalos helyiségét és testét, lelkét csendes elvonultságban pihenteti, a nem hasznos a közre szolgál. Mikor újra hivatali asztalához ül, egész más lélekkel kezdi meg újra robotját, a testi és lelki pihenségnek jeleivel, a mi munkája minőségére jelentékeny tényező. Az a hivatalnok, aki pihenés nélkül bent ül hivatalában, taposómalom egyhangu munkáját véli végezni. Lehetetlen, hogy alkotó munka az agyon-sanyargatott és agyondolgozott emberben megteremhessen. De a mi klimatikus viszonyaink is olyanok, hogy szinte ember-telenség lenne kívánni sok meleg, gyötrő, kánikulai napon a szellemi munkát. Azért örülünk, hogy a közhivatalnoki működésben szinte intézményesen kidukál a hivatalnoknak a nyári pihenő. Csak hivatali pályájának és munkájának javára van ez.

Ezek előrebocsájtása után felvethetjük azt a kérdést, a mi a nyári cikkirő részéről szinte elmaradhatatlan, t. i. hogy hol nyaraljunk? Ha a hazafias érzésünk

tudhatom, kire gondolt azok irásánál. Most már azt is tudom. Jó, hogy nem adta ide, mert most azokból is merithetnék, de sajnos csak lényegükre emlékszem.

Ami pedig a tegnapot illeti . . . Végtelemül sajnáltam Margitkát. Félttem, hogy komolyabb baja lesz, de hála Isten, gyöngye idegei kiheverték már az izgalmakat, semmi nyoma a kellemetlen eseménynek. Az esetet megfejttem. Nem áll ellentétben avval, amit elmondtam. Csupán a Margitka finom idegrendszer és talán a „régie emlékek“ utolsó felújulása tették az egészet. Ezt bizonyítja tegnapi és mai viselkedése (udvariasság, előzékenység szempontjából teljesen korrekt volt). Hozzám hideg, mint a jégcsap, ellenkező oldalról — pszt! „diszkréció biztosítva . . .“

Még egyet. Nem tettem meg, hogy megígérjem Margitkának, hiába könyörgött: „Ígérje meg, hogyha mást szeret majd és nem engem, megírja. Nem haragszom meg, ígérje meg . . .“ Nem tettem meg, mert kizártnak tartottam, mert ismerem magamat, mert tudtam, hogy szerelmem nem gyermeklancz, nem „női hűség“. Nem gondolt akkor Margitka erre, mikor hűtelen lett hozzám, azóta sem jutott eszébe, mióta nem engem szeret?!

Rólam ne kívánjon ezután jót hallani, mert már szeretem az életet, szeretem ezt a szomorú, nyomorult életet, szeretem a világot, azt a világot, mely mindenkié, szeretem a fiatalságot, a bohémiséget, szeretem ezeket úgy, ahogy csak egy feledni vágyó szeretni tud. Pedig higgye el, az tud még csak igazán szeretni!

Ez az én legújabb tragédiám, „prózában“ elbeszélve, melyben a hős nem hal meg ugyan, de megsemmisül, mert — szeret, igazán szeret.

Dobjon egy szál virágot szerelmünk sírjára! . . .

Béla.

szerint az az ember, aki a külföldre megy, vét hazája ellen, de viszont okos cselekedet ez a maga javára. Aki hazai fürdőbe megy az hazafias dolgot cselekszik ugyan, de viszont annyi bosszankodásban lesz része, hogy szinte nem érte meg a pihenés óhajtott óráit. Mégis csak oda kell kilyukadni, hogy ha így is áll a dolog, azért okosságunk és előrelátásunk azt parancsolná, hogy menjünk csak a hazai fürdőkre. Mert ha egy-egy fürdőt sokan felkeresünk, a vállalatnak a közönség igényeihez kell fejlődnie. Igaz, hogy egy pár esztendeig a magyar fürdők nem fogják tudni kielégíteni a közönség igényeit, de minél következetesebben megmarad a közönség a mellett, hogy a hazai fürdőket istápolja és idegenbe pénzt nem visz, — annál bizonyosabb, hogy rövid időn belül a helyzet megváltozik és a magyar fürdővállalkozás kedvet kap.

Csakhogy mindezeket hírlapi cikkekkel megcsinálni nem lehet. Ide a közönség egyöntetű, tervszerű és szívós kitarása kell. Képes-e arra a magyar középosztály — kötve hisszük! Azért marad minden a régiben és a nyáron ki erre megy, ki arra! —k.

Levél a szerkesztőhöz.*)

Kedves Barátom!

Mindenkinek feltétlenül tisztelem meggyőződését. Most se szólnék semmit, ha az én nyílt levelémhez a Tompa kultur-társaság érdekében fűzött és az én csekélységemet nagyon is tulbecsülő kommentárodban egy — a mint én ösmerlek, csakis lapsus calamit képezhető oly megjegyzésed nem fordul elő, amellyel én nem azonosíthatom magamat. De azt is megjegyzés nélkül hagytam volna, ha nem a személyemre vonatkozva iratott volna meg. Hogy csak most szólalak fel, az onnan ered, hogy nem igen szoktam a rám vonatkozó dolgokat elolvasni és így csak most lettem reá távol lakó baráti kéz által figyelmeztetve.

A kérdéses passzus így szól: *a lelket megromtó szabadkőműves irány.* Kijelentem, hogy soha egyetlen szabadkőműves páholy tagja se voltam. Ellenben egész életem irányítói a szabadkőművesség következő alapeszméi voltak: *béke, humanizmus, erkölcs, kultúra, szóval a népboldogító emberszeretet.* Ezekből áll a hamisítatlan szabadkőművesség kátéja. Oly program, a melyet kivétel nélkül mindenkinek vallania kelene. Nekem a szabadkőművesség ellen csak egyetlen kifogásom volt és van, az pedig az a titokzatoságba való burkolódzás, amelyre semmi szüksége nincs az oly nemzetnek, amelyet a nem radikális, de kétségtelen liberális Andrássy-kormány belügyminisztere: báró Wenckheim Béla rendeletileg elösmert. És ez nemcsak érthetetlen; de okot is szolgáltat sok félreértésre, félremagyarázásra, sőt meggyanusításra. Kérdem: lehet-e állam-, társadalom- és egyházellenes, felforgató tendenciákkal gyanusítani oly szervezetet, a melynek tagja volt III. Vilmos angol, Nagy Frigyes porosz király és a mi kalapos királyunk II. József? Továbbá az új korban

*) Ezen levélnek csak megjegyzéssel adok helyt, mert a mit a hanvai remete észrevétel nélkül nem hagyhatott, az az ő igen tisztelt és nagybecsült személyét nem érintette. Én a szabadkőműves eszmékre tettem meg megjegyzésemet, a mihez joga is volt. Hogy a hanvai remeték ezen levelével tulajdonképpen mi a célja, azt csak sejtem, hogy talán oktatni akar. Szívesen tanulok mindenkítől, különösen a hanvai remetétől; — de levelében a szabadkőműveseket is védelmébe óhajtja venni. Sajnálom, azzal nem érthetek egyet, mert a mostani szabadkőműves elvek messze eltérnek némely részleteitől a régi nemes eszméktől. Ha ebben kételkedik a hanvai remete, úgy privát levélben készségesen hajlandó vagyok neki állítanom igazolásra adattal szolgálni. Azt is jól tudom, hogy mi különbség van vagy kellene lenni a szabadkőművesek és szabadgondolkodók között. Különböztetve a szabadkőművesek és szabadgondolkodók is tanulhatnak. Ezzel e kérdést befejeztem és erre vonatkozólag levélnek vagy közleménynek már nem adok helyt, mert olyan törekvésekről és eszmékről, a melyek titokban kultiváltak, nyilvánosan polemizálni nem helyén való. Szerk.

Edvárd angol király és a fáma szerint a Rex Imperator: II. Vilmos német császár? Hát lehet e ezeket államfelforgató czélokkal megvédeni? De maradjunk csak itthon. Hát Károlyi Eduárd, Teleki Sándor, Csáky Kálmán grófok, Vay Béla báró, Pulszky Ferencz, Joannovich György min. tan., Rakovszky István főszámszéki elnök, Türr István és annyi más voltak és lehettek-e valaha petroleürök? Tagadhatlan ellenben az, hogy még sohase volt és nem is lesz oly emberi intézmény, amelynek ne lettek volna parazitái, akik a valódi szellem meghiusításával egyéni aljas czélokra hajhásztak. Igenis, a szabadkőművességnek is vannak hozzátapadt kullancsai. De amint a természetet nem lehet elítélni azért, mert abban is vannak bacillusok és baktériumok; épp oly kevésbé szabad elítélni a szabadkőműveséget azért, hogy vannak oly kullancsai, a kik kompromittálják a genuius szabadkőműveséget. *Nem a szabadkőművesek — Kedves barátom! de a szabadgondolkodók azok, akik a lelket megromtó irányban dolgoznak.* Ezek ellen aztán minden liberális embernek vállvetve kell küzdenie, mert ezek rombolnak minden tiszteletreméltó nemzeti tradíciót, minden társadalmi kötelet és mindenekfelett a valódi hitet. Én úgy gondolom, hogy Te is velem tartasz és csak az tévesztett meg, hogy a szabadkőművesek és a szabadgondolkodók nomenklaturájában az első meghatározó jelző egyaránt a *szabad*. Én hiszem, hogy a szabadgondolkodók az egészséges magyar nemzeti common sense nem lesznek képesek megmetyélezni. Ha Te is azt akarnád megbélyegezni, — hát akkor egy uton járunk — mert ezen urakat én is közveszélyeseknek tartom.

Ugy gondolom, hogy fentebb a szabadkőművesség lényegét helyesen körvonalaztam. Szögezzük le már most: mit akarnak a szabadgondolkodók? Fölhasználva a hamis jelszavak által felizgatható tömeg értelmetlenségét, azt saját egyéni céljaik elérésére fölhasználni. Fölforogni az állami, társadalmi és valláserkölcsi rendet, amely őket érvényesíteni a közjó rovására nem engedi, megfosztani a támogatástól s egyben elvenni tőle azt is, a mit senki és semmi nem kárpótolhat: a felekezetiességtől mentes valódi hitet s ennek az útja a vallásoktatás kiküszöbölése volna!

Meg bírom én érteni a *szabad egyház a szabad államban* nagyértékű és teljesen jogosult eszmét. De szervezetében akár az egyiket, akár a másikat támadni veszedelmes, mind a kettőt pedig már éppen közveszélyes. Az ilyen irányt az államnak, a társadalomnak, és az egyháznak egyesített erővel kell csirájában elfojtani. Ezt cselekszik pedig a szabadgondolkodók Janicsárhada érdekközösségben a radikálisokkal és a nemzetközi szociáldemokratákkal. Ezeknek a célja nem a nép ellen elkövetett társadalmi igazságtalanságok reparációja — hanem hamis jelszavakkal megbőditva az értelmetlen tömeget, felbontva az állami, társadalmi és egyházi rendet, a néppel magának kikapartatni a gesztenyét a parázsból — jöjjön bár utánna az özönvíz. Ezen célzt az államrend rendes fejlődése után vagy soha, vagy talán csak nagyon későn vihetnék el a jó urak. És ha egyáltalán el is érhetnék — meg kellene a hatalmat osztani azokkal, akik miatt ma nem érvényesülhetnek. De ha ők maguk célzt érhetnének; bizonyosan füttyülnének a félrevezetett s kopréselt szegény népre.

A szabadkőművesek és a szabadgondolkodók között a különbség röviden ez: „a szabadkőművesek szociológusok, a szabadgondolkodók szocialisták, még pedig a legrosszabb fajtából.

Még világosabban szólva pedig: *a szociológia tudomány, a mely az evolúció útján a kultura és vagyoni jólét emelése által akarja kiegyenlíteni a társadalmi igazságtalanságokat, szem előtt tartván mindig a nemzet történelmi tradícióit.*

A szociálisták pedig politikai pártirányzat, amely a társadalmi s más egyéb intézmények erőszakos lerombolásával akar érvényesülni.

Gondolkodó fő előtt a választás a két irány közt nagyon könnyű.

Hanva, 1914. július hó 1-én

igaz hived: a hanvai remete.

Tanítók napja.

Gömör és Kishontvármegye általános tanító-egyesülete Jolsva város tanácsának szives meghívása folytán folyó évi rendes közgyűlését július hó 6-án és 7-én Jolsván tartotta meg a tanítók, tanítónők, ifjúság- és tanügybarátok élénk részvétele mellett.

Tekintettel arra, hogy a jelenlegi nagyérdemű és áldásos tevékenységű tisztikarnak mandátuma lejárt, a napirendre kitűzött tisztújítás iránt rendkívül nagy volt az érdeklődés; különösen azért, mivel *Törköly József* elnök, ki hervadhatatlan érdemeket szerzett magának az egyesület ügykezelése körül, nemkülönben a tanítói internátus ügyének előbbrevitele tekintetében, hivatkozással előre haladott korára és megrendült egészségére, az elnöki tisztelet tovább vállalni nem akarta, daczára annak, hogy a közbizalom és megtiszteltetés újból és újból megnyilvánult iránta.

Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk a közgyűlés rendező-bizottság tagjairól, kik nagy és fáradtságos munkájukat a legnagyobb tapintattal, körültekintéssel teljesítették és így mindenki részéről a legnagyobb meglepetést aratták.

Hétfőn délután 5 órakor a tanítóegyesület választmánya és a tanító-internátus bizottsága tartott igen látogatott, érdekes és tanulságos gyűlést.

Estére az „Internátus és a Pósa Lajos alapra” hangverseny volt tervezve, de az országos gyász következtében elmaradt és csupán kedélyes ismerkedési estélyre gyűlt a tanítóóság a nagyszállóba.

Kedden reggel az ujonnan épült pompás állami iskola rajztermében közgyűlési előértekezlet volt, amelyen elnök a választmány javaslatát és indítványait terjesztette elő.

Az előértekezlet igen élénk és tartalmas eszmecsere keltett s utána a városi vendéglő dísztermébe — az ott tartandó közgyűlésre — sereglett a tanítóóság.

A Hymnus hatalmas és magasztos akkordjainak elhangzása után *Törköly József* elnök klasszikus ünnepi szónoklattal nyitotta meg a közgyűlést és megindító szavakkal emlékezett meg arról a mélységes gyászról, mely hazánkat és a királyi családot érte.

Lelkesen és örömteljesen üdvözölte elnök a nagyszámú egybesereglett tanítóóságot, Bihary István kir. segédtanfelügyelőt és a tekintélyes vendégkaszorút, így többek között dr. Szontagh Vilmos polgármestert, Kuna Aurél főszolgabíró, Schusztér Antal jolsvai címzetes kanonokot, Chalupka János jolsvai ev. lelkészt, Szlopovszky Károly hiznyói ev. lelkészt, Boczkó Gyula jolsva-tapolczai ev. lelkészt, Maloveczky Emil süvetei ev. lelkészt, Scholz Lajost a siketnémák tanítóját, Rieger István siketnéma intézeti tanítót és Simon Lajost, mint a magyarországi tanítók országos szövetségének képviselőjét.

Elnök felolvasta *Kubinyi Géza* vármegyei főispán üdvözlő táviratát, *Lukács Géza* alispán levelét, *Lőrinczy György* kir. tanácsos, tanfelügyelő levelét és *Csizy Béla* táviratát. A szívből fakadt megemlékezések jótékony hatással voltak a tanítóóságra.

Elnök indítványára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel a tanítóegyesület tiszteleti tagjává választotta dr. Jankovich Béla vall. és közokt. minisztert, *Kubinyi Géza* vármegyei főispánt, *Lukács Géza* alispánt és *Pósa Lajost* s a közgyűlésből kifolyóan üdvözlő táviratot küldött gróf Klebersberg Kuno és dr. Illosvay Lajos közoktatásügyi államtitkároknak, dr. Neiszer Antal min. tanácsosnak, Neterda Modert min. osztálytanácsosnak és *Lőrinczy György* kir. tanfelügyelőnek.

Elnök üdvözlő beszédére Bihary István kir. segédtanfelügyelő a nála megszokott elokvenziával válaszolt.

Simon Lajos fővárosi tanár a tanítók orsz. szövetségének céljairól és törekvéseiről tartott tartalmas és mély medrű beszédet, mely nagy tetszést aratott.

Ezután a tisztújítás következett. A választás közfelkiáltással történt és eredménye a következő:

Elnök: Mares János; alelnökök: Matoesy Pál (egyben szerkesztője az „Iskolánk”-nak)

és Lengyel Sándor; főjegyző: Ruszkay István; aljegyzők: Csapó József, Stubendeck Alajos és Stefanyák Róbert; ügyész: Dr. Törköly József; pénztáros: Szücs János; ellenőr: Simkó Géza.

Választmányi tagok: *Törköly József*, *Szombathy László*, *Ulreich János*, *Beeske Bálint*, *Lipták Endre*, *Csizy Béla*, *Nagy Zoltán*, *Váry János*, *Mánczos József*, *Zachar Lajos*, *Falvay János*, *Rosziár Endre*. Póttagok: *Dombos Sándor*, *Déry Ede*, *Oláh Miklós* és *Serfel Lajos*.

Az új elnök a maga és tisztársai nevében hálás köszönetet mondott a bizalomnak és megtiszteltetésnek ily fényes és spontán megnyilatkozásáért.

Schmögner János nemesszívü indítványa folytán a közgyűlés *Törköly József* lelépő elnököt az egyesület örökös disztagjává választotta.

Törköly József meghatottan mondott hálás köszönetet e nem remélt és fölötté megtisztelő és kedves kitüntetésért és igéri, hogy élete fogytáig mindig szíven hordja az egyesület és a megyei tanítóóság érdekeit.

A közgyűlés nagy elismeréssel és lelkesedéssel fogadta *Koléner Sándor* marthonházi áll. tanító értekezését a tanítók fizetésrendezéséről és a tanítói nyugdíj revíziójáról, valamint *Longauer Lajos* nagyrőcei áll. tanító felolvasását a munkaszünet és takarékosagra nevelésről a népiskolában.

Több folyóügynek közmegelegedéssel történt elintézése után *Törköly József* újlag háláját és köszönetét fejezte ki a tanítóóságnak irányában tanúsított támogatásért, megbecsülésért és tiszteletért. Köszönetet mondott a tisztikarnak és minden egyes tagjának hathatós és odaadó támogatásukért és *Nagy Zoltán* pénztárnoknak külön köszönetét fejezte ki az egyesület pénzügyének lelkes, önzetlen és fáradhatatlan közléseért. Kérve a közgyűlés minden egyes tagját, hogy viseltessék érdeklődéssel és meleg érzéssel az egyesület iránt és tartsa őt meg szives, jó emlékezetében. Erre a gyűlést bezárta és a Szózat eléneklése után a tanítóóság a fehér asztal köré gyülekezett, ahol élénken és vidáman folyt tovább a tanácskozás és eszmecsere.

A lelkes hangulatban lefolyt közebeden több pohárköszöntő hangzott el, melyek közül kiemeljük a következőket: *Törköly József* elnök a királyért, *Mares János* *Lőrinczy György* kir. tan., tanfelügyelő és *Bihary István* segédtanfelügyelőért, *Matoesy Pál* dr. *Szontagh Vilmos* polgármesterért s *Jolsva városért*, *Röder Alfréd* *Dingha Sándor* honvéd őrnagyért, *Bihary István* *Törköly József*ért, *Theiner László* *Simon Lajos* tanítószövetségi főtitkáráért; a felköszöntöttek pedig mindnyájan a tanítóóságért.

Meghívó.

„*Rimaszombat és Vidéke Jótékony Nőegyesülete*” 1914. évi július hó 12-én, vasárnap délután 3 órakor tartja a Takarékpénztár tanácstermében *rendes évi közgyűlést*, melyre az egyesület tagjait és érdeklődő barátait tisztelettel meghívom.

Rimaszombat, 1914. július 3.

Samarjay Jánosné
elnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek.

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Szabadságon. Dr. *Kovács László* polgármester folyó hó 9-én négy heti üdülésre feleségével Balatonfüredre utazott. Távollétében *Vladár József* városi tanácsos helyettesíti.

Dr. *Zehery István* tb. megyei főorvos, törvényszéki és fogházorvos folyó 5-én három heti üdülésre nejével *Rohits Sauerbrunnba* utazott.

Medveczky Sándor kir. közjegyző feleségével négy heti kurára *Marienbádba* elutazott.

Kinevezés. A belügyminiszter a megyénkbeli származású dr. *Wiesinger Frigyes* fizetéstelen budapesti államrendőrségi orvost, főgimnáziumunk volt jeles növendékét, a IX. fizetési osztályba rendőrorvossá nevezte ki.

Ügyvédi kamara köréből. A miskolci ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Szabó Endre* volt dunaszerdahelyi ügyvédet a kamara ügyvédi lajstromába Rimaszombat szék helylyel bejegyezte; dr. *Fráter Sámuel* volt rimaszombati ügyvéd, lakhelyét Budapestre helyezvén át, őt a kamara ügyvédi lajstromából saját kérelmére kitörölte.

Ügyvédi vizsga. Dr. *Hoselitz Árpád*, városunk szülötte főgimnáziumunk egykori növendéke f. hó 3-án Marosvásárhelyen sikerrel kiállotta az ügyvédi vizsgát.

Segédlelkész változás. *Seres Zoltán* helybeli volt ref. segédlelkész folyó hó 1-én Nemesmartontalára távozott, ahol édes atyja mellett mint segédlelkész működik. Utódja *Szepessy Pál* ref. segédlelkész lett, aki legutóbb Dédesen (Borsodmegyében) volt segédlelkész.

Kamarai hir. Dr. *Sugár Ignác*, a miskolci Kereskedelmi és Iparkamara titkára, külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett s hivatala vezetését átvette.

Hymen. Lapunk zártakor vesszük a hírt, hogy *Kubinyi László* dr. főispánunk fia, felelő szolgabíró, fiatalságunk egyik közkedvelt tagja eljegyezte a bájos *Stojkovich Mártát*, özv. *Stojkovich Emilné* kedves leányát Várgederől. Az eljegyzési hir megyeszerte őszinte örömet keltett.

Házasság. Dr. *Hajdu Miksa* putnoki vasuti orvosi tanácsadó szeretetreméltó leányát: Irént mult héten vette nőül dr. *Rózsa D.* Budapestről.

Változás a Rimamurányi vezetésében. A Rimamurány—Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság mult esütörtökön megtartott igazgatósági ülésén *Borbély Lajos*, ki műszaki vezérigazgatói állásáról már 4 év előtt visszalépett, de az igazgatóság felkérésére a társaság központi műszaki vezetését azóta is ellátta, erről a megbízatásról lemondott és így a társaság aktív szolgálatától megváltik. *Borbély Lajos* igen nagy vesztesége a Rimamurányinak, mert a legkitűnőbb műszaki erőnek ismerték.

Nyugalomba vonulás. *Lenner Gyula* rimaszombati főgimnáziumi tanár, a ki a most lefolyt iskolai évet szabadságon töltötte, szeptember elején nyugalomba vonul. A nyugdíjba vonuló tanár itt helyben 20 évet töltött, más helyeken pedig 29 évig tanított, összesen tehát 49 évet töltött a tanítás terén.

Főgimnáziumi alapítvány. A rimaszombati főgimnázium igazgatótanácsának legutóbbi ülésén bejelentette az elnök, hogy dr. *Zehery István* igazgatótanács tag, kir. törvényszéki orvos és vármegyei alorvos és neje szül. *Fábry Ida* urnő házasságuk 25 ik évfordulója emlékére ezer koronás alapítványt tettek, hogy annak kamataiból egy árva, jó előmenetelű tanuló évenként jutalmat kapjon. A szép alapítvány méltó ünneplése annak az ezüstlakodalomnak, a melynek ünneplése elől a nemeslelkű házaspár fürdőre vonult, hogy ne a nagy nyilvánosság legyen tanuja szívük ünnepének.

Nyugalomba vonuló igazgató. Nyiregyházaról jelentik, hogy *Leffler Sámuel* az ottani főgimnázium igazgatója, városunk szülötte, aki csak nemrégiben városunkban időzött mint az érettségi vizsgák kormánybiztosa, nyugalomba vonul. Negyven évig működött *Leffler Sámuel* a nyiregyházi főgimnáziumban. Harminez évig mint tanár, e közben két évig igazgató, majd az utolsó tíz év alatt, mint az intézet igazgatója szolgálta az ottani gimnáziumot. Egész generáció sorozat került ki a kezei alól, akik mindig hálátelt, szerető szívvvel gondolnak érdemes igazgatójukra. Nincs olyan tanítványa, aki ne rajongana érte, nincs olyan ember, aki ne szeretné, ne tisztelné őt. Mert a szeretet irányította egy emberöltőt betöltő működését. A szeretet, az igazság, a jóság, a fiatalságért lelkesülő s azt minden hibájával és gyarlóságával is szerető szíve, lelke töltötte be, minden idejét, minden lépését.

Vármegyei ülések. A vármegye tegnap állandó választmányi ülést tartott, holnap — folyó hó 13-án — pedig a közigazgatási bizottság fog ülésezni.

PÓSA LAJOS.

Meghalt a költő, a hazafias gyermekversek alkotója, a gyermekek kedves *Pósa bácsija* csütörtökre, július 8-án virradó éjjel elköltözött az élők sorából. Az elhunyt költőt csak néhány héttel ezelőtt ünnepelték, amikor negyvenéves írói jubileuma alkalmából számos tisztelője és nagy gyermek-sereg vonult ki Budapesten a millenáris versenypályára. Pósa Lajos elsősorban a mienk volt, mert itt született Gömörvármegyében Radnóton 1850-ben. A gimnáziumot is nálunk járta és erről tanúságot is tett, amikor az új gimnázium felavatásán megjelent és költeményét elszavalta. Altalában szívesen járt haza, a míg Radnóton szülőháza le nem égett. Ezt akarták neki gömöri tisztelői újraépíttetni. Pósa Lajos írói pályáját Szegeden kezdte, ahol Bodon Józseffel együtt tünt fel, mint újságíró a múlt század nyolcvanas éveiben, majd a színház titkára lett. Akkor is irogatott gyermekverseket, de munkásságának igazi terét akkor találta meg, mikor 24 évvel ezelőtt „Az Én Ujságom” című gyermeklap szerkesztője lett. Ez a lap kizárólag az ő alkotása s a hazafias nemzeti nevelésnek népszerű tényezője lett belőle. Az ő gyermekversei a hazafias és emberi érzés legtisztább hangjain csilingeltek, az utóélettel szembeni közvetlenség és formai könnyedség behizelgő bájjával. A gyermekek igazi szeretettel rajongták körül az ő költőjüket, a kedves Pósa bácsit. Nálunk Rimaszombatban az ősszel készültek ünnepelni a jubiláris költőt, a mikor főgimnáziumunk vette volna ki a főrészt tanítványának, méltó büszkeségének ünnepléséből. De mindennek eléje vágott a halál. A beteg költőt, a ki vesebajban és tüdőgyulladásban szenvedett, két héttel ezelőtt szanatóriumba vették, a hol végső lehellete bekövetkezett. Koporsójára koszorukat fon a kegyelet s a gyermek-sereg és a szülők hálás emlékezete kísérje sírjába a népszerű költőt.

Halálozások. A múlt héten hunyt el *Mersits Géza* ajnászkői máv. állomásfőnök, boldogult *Mersits Ignác*nak, városunkban jól ismert és kedvelt rimamurányi társulati nyugdíjas tisztviselőnek fia. Hosszabb ideig betegeskedett az élete delén álló férfiú s Miskolcra halt meg, ahol gyógyulást keresett. Holttestét Rimaszombatba szállították s atyja mellett temették el folyó hó 9-én. Halálát özvegye szül. *Kiszely Gizella*, testvére *Mersits Lajos* putnoki állomásfőnök családjával, apósa *Kiszely József* és neje gyászolják.

Dr. *Véner Pál* örkanonok, terecskei c. apát, székesegyházi főesperes, egyházmegyei főtanfelügyelő, szentszéki tanácsos, zsinati vizsgáló hosszabb betegség s a szentségek fölvétele után július 9-én elhunyt. A boldogultban egyik kiváló tagját veszítette el a roznányi egyházmegye, mint azt hivatalos czimeinek hosszú sora is bizonyítja. Nálunk Rimaszombatban káplán és főgimnáziumi hitoktató volt *Mészáros Bálint* oldalán. Itt tette le a doktorátust is. Szerepelt itt továbbá *Széman Endre* prépost-plébánosi beiktatásán és három évvel ezelőtt a *roznányi egyházmegyei kath. tanítók gyűlésén* elnökölt itt s remek beszédet tartott. A sokoldalú, nagy tudású főpap 59 évet élt. Tegnap szombaton volt a temetése Roznányon a székesegyházi sírboltban, miután megelőzőleg gyászmisét tartottak lelkiüdvéért.

Bandzi József nyomdász, a ki a helybeli *Rábely*-nyomdában tanult és hosszabb ideig közmegelegedésre működött, július 6-án Budapesten 23 éves korában meghalt. A boldogult a nyomdában igen jó, hasznavehető munkás volt és lapunk betűit hosszú időn át szedte. Nyugodjék békével!

Választók összeírása. A vármegyei központi választmány folyó hó 7-én tartott ülésében elrendelte az új törvény értelmében az országgyűlési képviselőválasztók összeírását. — A vm. Hivatalos Lapban vannak erre nézve közzévalva a központi választmány intézkedései a szavazókörök és az összeíró küldöttségek neveinek felsorolásával. E helyen azonban, mely bennünket közlel érdekel, közöljük, hogy a rimaszombati I. szavazókörben az összeíró küldöttség elnöke: dr. *Institórisz Endre*, helyettes elnöke: *Geduly Géza*, póttag: *Varga Lajos*. — Rimaszombati II. szavazókörben elnök: *Szakall Barna*, helyettes elnök: *Zmeskál József*, póttag: *Hüvössy*

Lajos. Az összeírásokat folyó évi augusztus hó 10-éig kell befejezni.

Művész-hangverseny. Csizfűrdő fürdőközönsége, de a közeli vidék is egy igen élvezetes és művészi becsű hangversenyben gyönyörködhet kedden e hó 14-én, amidőn a fürdővendégek kérésére egyetlen hangversenyét tartja dr. Kallós Jenőné opera énekesnő és Tarnay Alajos zongoraművész, zeneakadémiai tanár. Mindkét művészt városunkban is igen előnyösen ismerjük és mint halljuk, itt is igen nagy az érdeklődés és sokan készülnek ki a hangversenyre, mit megkönnyít azon körülmény, hogy vidéki vendégek elhelyezéséről a fürdőigazgatóság is kellőleg gondoskodott. A fürdőélet egyébként is igen hangos Csizfűrdőn, mihez nagyban járul hozzá a kellemes időjárás kivül az igazgatóság azon törekvése is, hogy a vendégek ott tartózkodását minél kellemesebbé tegye. A vendégek létszáma ezidén is kielégítő, jelenleg 600-an élvezik a kiváló gyógyhely isten áldotta gyógyító erőit.

Könyvismertetés. „Nem tudom én, ki volt nagyobb?” írta: *Hanvay Zoltán*. A hanvai remete ismét megszólalt egy 16 oldalra terjedő füzetben; ismét az aktuális politika ügyeibe hangzik bele az ő meggyőződéséből eredő felszólalása. Lapunk politikával nem foglalkozik, így a dolog érdemében nem szólhatunk bele. Csak azt konstatáljuk, hogy a hanvai remete mindhalálig, mondhatnók „minden poklokon keresztül” törhetetlen hive *Tisza István* grófnak és az ő pártjának. Jelen füzetében az ellenzék panamavádjával szemben emel súlyos viszonylatot s bár az összehasonlítás nem egészen állja meg a helyét, de azért elhisszük, hogy a hanvai remete az ő lelkének meggyőződéséből írta, a mit irt. A füzetet dr. *Márki Sándor* törtenetirónak ajánlja. Megjelent mint tiszteletpéldány *Rábely Miklós* Fia könyvnyomdájában.

Nem lesz népfelkelő szemle. A honvédelmi miniszter a „Hivatalos Lap” pénteki számában közli, hogy a kötelező népfelkelői időszak jelentkezése az idén nem fog megtartatni.

Szemgyógyintézet van Miskolcra.

Rablók a pusztán. Rimavárbócz község határában, a Dobrostya pusztán, — amelynek már harmadik éve bérlője *Varró István* juhászgazda, a helybeli róm. kath. egyházi édes atyja — folyó hó 9-én éjjel 12 óra után rablók jártak. Csöndült a tanyán, a midőn éjjel Varróné arra riadt fel álmából, hogy hajtják a juhaikat. Hamarosan felkeltötte urát, a ki kiakart rohanni az udvarra, azonban az ajtó kívülről vasrekeszszel zárva volt. Feszegetni próbálta az ajtót, de erre megszólalt kívülről egy hang, hogy: „csendesebben legyenek odabé hé!” Az öreg juhász ösmerősnek találta a hangot s meg is szólalt, mondván „mit akartok ti itt Pista?” „Majd megmondom” — volt a válasz, s ugyanekkor hatalmas lövés hangzott, amely azonban az ajtó vasrekeszéről lepattant és senkiben se tett kárt — A kétségbeesett házaspár még jobban nekiesett az ajtó kifeszítésének, de ekkor újból egy puskalövés dördült el, amely Varrónét hasán könnyebben megsebesítette. A juhászgazda ekkor a szoba ablakán akart kiugrani, de ott egy másik tegyeres ember revolverét sütötte rá. Ez alatt a harmadik rabló elhajtotta a juhászgazda 73 drb. birkáját a tanyáról anélkül, hogy bárki feltartóztatta volna. A rablók közül az egyik még egy óra hosszáig állt őrt a ház előtt, azután ő is eltűnt a társai után. Mint értesülünk, a juhokat juhász emberek hajtották el, akik már szerdán éjjel előre csináltak helyet a lopott állatoknak, állítólag a várgedei határban. A csendőrök jó nyomon vannak s alkalmasint rövid időn belül sikerülni fog a vakmerő rablókat kézrekeríteni.

A bolgár király magyar titkára. Hykisch Antalról, a bolgár király magyar titkáráról lapunkban — idegen forrás alapján — az a hír látott napvilágot, hogy az építkezési kiadások és birtokvásárlások körül visszaéléseket követett el és a büntetés elől való félelmében Amerikába szökött. Ma azt az értesítést vettük, hogy ez a hír alaptalan és rosszakaratu híresztelés. Hykisch ugyanis még január 22-én bizonytalan időre leköszönt állásáról családi okokból és márczius

10-én nővérével együtt szabályszerű utlevéllel saját neve alatt Amerikába utazott ott élő fivéréi meglátogatása végett. Hykisch pontosan tett eleget megbízatásának és a leszámolásnál febr. 7-én iratait a legnagyobb rendben vették át. Az ő ügye Kóburg Fülöp herceg irodájával semmiféle összefüggésben nincsen. Hykisch június 24-én érkezett vissza Newyorkból, most Magyarországon tartózkodik és tovább is szolgálja a bolgár királyt. — Erre vonatkozólag a tegnapi „Est” még ezt írja: „A bolgár király volt titkára Zlatarow M., a bolgár király intendánsa, a ki most Budapesten tartózkodik, a bolgár király magyar titkáráról elterjedt hírekre vonatkozólag a következők közlésére kért föl bennünket: Ifj. Hykisch Antal néhány hónap előtt megvált állásától és Amerikába vándorolt ki. Onnan ő felségéhez kérvényt nyújtott be, a melyben régi állásának elnyeréseért folyamodott. Ferdinánd király azt a határozott parancsot adta Zlatarow intendánsnak, hozza tudomására ifj. Hykisch Antalnak, hogy régi állásának elnyeréseért benyújtott kérvénye ő felségénél meghallgatásra nem talál, és hogy ez ügyben minden további igyekezete eredménytelen.”

Kérelem. Tisztelettel kérem mindazokat, kik könyvemre (*Kigyós Bogyi bácsi peres esete stb.*) igényt tartanak, hogy ezen szándékukat a gyűjtő ív, vagy ennek hiányában levelező-lapon e hét folyamán bejelenteni kegyeskedjenek. A gyűjtő ív tulajdonosait kérem, hogy gyűjtő-ívüket — ha azon egy aláírás van is — szíveskedjenek visszaküldeni. — Korláti, u. p. Balogfala (Gömörmegye), 1914. július 7-én. Hazafias üdvözléssel: *Szécsi István* néptanító.

Tüzérségi lögyakorlatok. A kassai 3. honvédágyús ezred folyó hó 16-án érkezik a rimaszécsi lőtérré, hogy ott éles lövésekkel harcászati lögyakorlatokat végezzen. Az ezred egy része, mely 22 tisztből és 350 emberből áll — Nemesradnóton, másik része pedig Balogujfaluban fog táborozni. Az ezred körülbalul augusztus hó közepéig fog a lőtéren maradni.

Elfogott orosz kém. Csak nemrégén kööltük, hogy *Polyák Rezső* Garamfő községi illetőségű fiatal embert, ki a bolgár király udvarában volt hivatalnok, egy budapesti titkos rendőr Dobsinán letartóztatta és Budapestre szállította, mert Oroszország javára kémkedéssel volt vádolva. Most a fővárosi lapokban olvassuk, hogy a könnyelmű és megtévelyedett fiatal ember a vizsgálati fogságban teljesen megtört és mindent bevallott, hogy ő jó pénzért az orosz szolgálatában állott.

Betöréses lopás. Folyó hó 8-án, szerdán éjjel a hacsói felső magnezitgyár pénztárhelyiségébe ismeretlen tettesek betörték és 6780 korona készpénzt loptak el. A nyomozást, mely azonnal megindult, *Remenyik Aladár* tb. főszolgabíró vezeti a töle megszokott pontossággal s így remélhető, hogy a tolvajok mielőbb kézre fognak kerülni.

Cserkészfiúk Keszthelyen. Julius 1-én egy nagyobb csapat cserkészfiú vonult a fővárosból tanári felügyelet alatt Keszthelyre s ott fognak egy hónapig táborozni, gyakorlatozni s a Balatonban fürödni. Főgimnáziumunk ujoncz csapatából ketten vesznek részt a nagy gyakorlaton: *Wallentinyi Dezső* és *Braun Géza* IV. oszt. tanulók.

Próbabál. A jövő vasárnap, július 19-én *Dobránszky Béla* táncztanár tanítványaival nyilvános próbabált tart, a melyen a rendes tánczokon kívül több érdekes jelmezes magántánczot fognak előadni a növendékek és mint különleges ujdonság: gladiatorok jelmezes táncza is bemutatásra kerül.

Utoállítás. A fősorozás óta a második utóállítás folyó hó 13-án a vármegyházán lesz megtartva.

A csetneki templom restaurálása. A napokban kezdtek meg a csetneki templom restaurálását, mely minket nemcsak azért érdekel, mivel megyénkbeli nevezetes műemlék ez a templom, hanem azért is, mivel városunk mérnöke *Tóth Béla*, a kiváló műépítész már évek előtt megbízatást nyert az országos műemlék bizottságtól a restauráláshoz szükséges tervek elkészítésére. Együttal felkérte a restaurálás kivitelének részbeni teljesítésére is. A freskókat — mint értesülünk — *Gror István* festőművész renoválja.

Nyári multság. A rimaszombati kereskedő ifjak és a RAC. július 5-ére hirdett nyári táncmultságát mára halasztották. A multság a Széchenyi kertben lesz.

Kamarai közgyűlés. A miskolci kereskedelmi és iparkamara július 14-én délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart, a melynek tárgya *Radány István* kamarai elnök lemondása és bucsuja.

Álhírek a belgrádi követség felrobbantásáról. F. hó 6-án az esti órákban az egész városban elterjedt a híre annak, hogy *Belgrádban felrobbantották az osztrák-magyar követség épületét.* — A hír Feled felől érkezett s hamar elterjedt mindenütt a híre és a „Gömör-Kishont” szerkesztőségének telefonját valószínűleg ostromolták az érdeklődők, hogy megtudják mi igaz a hírből. Nyomban a hír vétele után telefonon felhívtuk budapesti tudósítónkat, aki kijelentette, hogy a hírből egy szó sem igaz. Mint érdekes dolgot megemlítjük, hogy a rémlátó hírek más városokban is megfordultak. Ugylátszik valaki alaposan felültette a hiszékeny vidéket. Tréfának azonban nagyon rossz tréfa.

Turista-szálló. Rimaszombatban is van már turista-szálló. A *Kárpátgyógyászati güm. osztr. rimavölgyi bizottságának* elnöke: *Horváth Zoltán* a főgimnázium igazgatóságával egyetértéssel megalkotta a nyári turista-szállót. Helyiséget a főgimnázium ad hozzá, ágyfelszerelést a *Kárpátgyógyászati güm. osztr. rimavölgyi bizottsága*. Először a *Kárpátgyógyászati* tagjai, de más turisták és diákok is olcsó szállást kapnak az új turista szálláson (1 személy 1 éjjelre 60 fillér). A turista szálló egyelőre 2 ágyval nyílt meg, de a szükséghez képest több felszereléssel fog gyarapodni.

Halálos csolnakázás. Farkas István 16 éves pelsőczyi lakos gyári munkás folyó hó 2-án az ottani celuloze gyári vizgyűjtőben csolnakázni ment, a csolnak azonban felborult. Farkas nem tudott uszni és segítség sem volt közelben s így a vizbefut. A hullát folyó hó 3-án boncolták dr. *Heincz Hugó* rozsnyói és dr. *Gescheit József* pelsőczyi orvosok.

Pályázat. A rimaszombati királyi törvényszék elnöke pályázatot hirdet a rozsnyói kir. járásbírósnál 3 kor. kezdő napidíjjal javalmazott két képesített telekkönyvi átalakító díjnoki állásra. Képzettségüket, nyelvismereteiket, egészségi állapotukat s a mértan elemeiben való jártasságukat kell igazolni s a hivatalos lapban való harmadszori hirdetés után két hét alatt kell beadni a kérvényt. Olyanok nem pályázhatnak, akik más bíróságnál hasonló minőségben alkalmazottak.

Elfogott vadorzók. Murányajáról kapjuk az értesítést, hogy az ottani uradalmi erdőben a vadorzók nagy pusztításokat vittek véghez a vadállományban. Most végre sikerült a csendőröknek kettőt közülök elfogni, köztük a híres *Szenkó Józsefet*, akik ugyan tagadják, hogy ők vadorzók volnának, azonban minden jel ellenük szól.

A vasuti katasztrófa. E czímmel ma, vasárnap délután fél 5 órakor zóna- és este fél 9 órakor rendes helyárok mellett a legelső amerikai „Vitagraph” filmgyár három felvonásos általános feltűnést keltő felvétele s a jelenkor legizgalmasabb kinematografiai reprodukciója kerül színe a helybeli Apolló-színházban a legbátrabb és legkitűnőbb amerikai színészek haláltmegvető játékával. Azon jelenet, mely a két vonat összeütközést ábrázolja, egymaga ezen felvétel 250000 frankba került. Ezenkívül még dús gazdag műsor kerül a filmre, amelyeket a mozgósínház tulajdonosa igen nagy anyagi áldozat árán szerzett meg, hogy ezzel is tanujelét adja, hogy a közönség tömeges pártfogását méltán megérdemli.

Mi a cserkész kötelesség. A cserkész kötelessége elsősorban jót tenni mindenkinek. Egy helybeli lelkes kis cserkész megkérdezte, hogy mi jót tett már ő? Mire a kis fiú egész naivan azt válaszolta, hogy egy vidéki bácsi megkérdezte tőle: kis fiam merre van a kir. adóhivatal? A kis cserkész készséggel vezette el a vidéki bácsit a kir. adóhivatalba. A kis fiú bizonyára nem gondolta, hogy a kir. adóhivatalba nem szívesen jönnek, de ő cserkész kötelességét óhajtott teljesíteni.

Emlékeztető. A választók névjegyzékének összeállítása nemsokára kezdetét veszi. Épen azért városunk mindazon férfi lakosának, akik a választók névjegyzékében eddig felvéve nem voltak s 30-ik életévüket az év folyamán betöltik és 1913. év július 1-ő napja óta itt laknak, az előleges névjegyzékbe való felvétel végett folyó évi július hó 7-ik napjától számítva 8 napon belül, azaz folyó hó 15-ig a hivatalos órák alatt a városi aljegyzőnél jelentkezni kell.

Tanulók és szülők figyelmébe. A besztercebányai kir. kath. főgimnáziummal kapcsolatosan a jövő tanév elején kizárólag az intézetet látogató tanulók számára internátus is nyílik meg, amelybe augusztus 20-ig már most is lehet jelentkezni. A modernül felszerelt internátust a besztercebányai tankerületi kir. főigazgató elnöke alatt álló választmány gondozza. A tanulók állandó (éjjeli és nappali) tanári felügyelet alatt vannak; a felügyelők ellenőrzik az internisták tanulmányait is. Az ellátásnál a fejlődésben levő test és szellemi munka igényeit tartják szem előtt. Egészségügyi felügyeletet az intézeti orvos gyakorol. Vannak tágas, világos nappali, háló, ebédlő termei, társalgó (billiárd), zeneszobái, fürdőkamrái; nyáron a tanulók a szabadban tanulnak, tenniszeznek, kugliznak, labdázhatnak vagy a ház körül fedett s a szükséghez képest felmelegített uszodában fürdenek (uszólecke). Téli szórakozások sem hiányoznak. Az épület hat holdas, százados fáktól beárnyékolva parkban van elhelyezve. — A városnak hegyi források által táplált vízvezetéke, csatornáza, egészséges és főleg szelentes fekvése erősen hat a gyengébb szervezetre is. — A teljes ellátás díja 800 korona egy tanévre. Prospektust küld és részletesebb felvilágosítást nyújt a besztercebányai kir. kath. főgimnázium igazgatósága.

Állatforgalmi korlátozás. A cs. és kir. osztrák földművelésügyi miniszter rendelkezése szerint a ragadós száj- és körömfájásnak Ausztriába történt behurcolása miatt tilos a hasított körmű állatoknak Ausztriába való bevitele Gömör-Kishontvárm. rimaszombati járásaiból, valamint Rimaszombat r. t. városból.

Leó mester Rimaszombatban. Leó mestert nem kell bemutatni azt hiszem a rimaszombati közönségnek. Hírből már mi is üsmertük, mert hiszen neve már külföldön is fogalom. Csodálatos bűvész és spiritizta mutatványával és utólráhatatlan ügyességével a közönség osztatlan elismerését kiérdemelte. Nem egyszerű kóklerkedéssel, hanem bámulatos szuggesztív erővel és finom ügyességgel köti le a közönség figyelmét és mindig új, meglepő dolgokat tud produkálni. Városunkban f. hó 9-én és 10-én este 9 órai kezdettel tartotta meg a „Hungária” kávéházban művész estélyét, amelyre városunk elit közönsége soraiban oly szokatlan érdeklődés mutatkozott, amilyent már régen láttunk. Előkelő urhölgyeket, családokat láthattunk ott s mondjuk ki örömmel láttuk, mint kezdetét talán egy új korszaknak, amidőn városunk ur közönségéhez — mely lerásván magáról azt az ósdi felfogást, hogy nőknek kávéházba járni nem illő — talán ezentúl gyakrabban lesz szerencsénk s velünk együtt ők is élvezettel fogják hallgatni az *Oláh Gyula* zene-kara által előadott szebbnél-szebb magyar nótákat.

Talált halottak. *Jancsó István* gömör-répi földmivest f. hó 5-én Gömör-répi község határában halva találták. Miután a hullán sérülések nyomai voltak észlelhetők, a kir. ügyészség a nyomozást elrendelte aziránt, hogy nem forog-e tenn bűncselekmény? — Ugyancsak *Balajthy Gáspár* gesztetei földmivest is folyó hó 9-én Gesztete község határában halva találták. A kir. ügyészség ebben az ügyben is nyomozást rendelt el.

CSARNOK.

—
Ma már...

Ma már olyan világot élünk,
Aminőt még sohasem éltünk!
Emberek, kikbe a természet
Alig ojtott csöpp tehetséget,

Fejüket most magasan hordják,
A munkást vádolják, gonyolják!

Kritikussá válnak a senkik,
Kik a „ténykedést” azon kezdik,
Hogy nekirontanak mindennek,
Mikhez fikarcenyit sem értenek,
Methódus, záróvizsga s miegymás,
Csak bliktri előttük, semmi más!

— „Humbug! Szentényvesztés!” kiáltják,
És a népek szájukat tátják,
S elismerik rögvést magukban:
„Ez oszt’ zseni, lángész — a sutban!...”

Ezek uralják a világot,
Legázolnak minden fűszálat;
A jelszavuk: mindent legyűrni!
Számár helyett paripán ülni!

Pedig jobb lenne bizonyára,
Ha ily „zseni” magábaszállna!
Mert nincs igazabb e tanácsnál:
Suszter, maradj a kaptafánál!

—
Paal Gyula.

A teremtés koronája az ember.

Irta és felolvasta: HORVÁTH ZOLTÁN.

Hogy ez az egész látható világ nem magától állott elő, azt a tisztelt gyülekezetnek talán fölösleges is bizonyítani, mert azt bizonyítja a világ kezdetétől fogva mindenki, aki gondolkodni tud egészen Newtonig, a kiváló csillagászig, a ki az égitestek törvényszerű forgásait megmérni tanított, sőt azon túl is sokan bizonyítják tudósok a legújabb időkig, mint *Secchi* vagy pedig azok, a kik az égitestek fény sugarait úgy tudják szétbontani, hogy már az sem igen titok többé, hogy milyen anyagból állanak a legtávolabbi égitestek is? Newton pedig egész kerekén kimondja, hogy ő hisz a teremtő Istenben, mert azoknak az égitesteknek szabályosan visszatérő pályája azt mutatja, hogy igen hatalmas és nagyesszű volt az, aki azokat alkotta.

De hadd mondjak egy-két példát én is a teremtő Isten bizonyosságára, a ki ugyan úgy hiszem, az én bizonyosságomra nem szorul rá, de hát eltévelyedett eszű emberek uton utfélen azt fecsegik, hogy ez a világ magától lett, nem kell Isten! Hát akiknek az eszük rendben van, hadd hirdessék, hogy Isten kell, mert Isten nélkül nem lehet a világot megérteni!

Ugyan ha valaki azt mondaná nektek, hogy egy szép épület, egy palota vagy templom magától lett. Mit felelnétek rá? Azt, hogy tegye bolonddá azt, a ki elhiszi! Mi tudjuk, hogy építész, o'os tervező, pallér, meg kőműves kell az épület fölemeléséhez!

Hát azt ki hinné el, hogy egy óra csak egy terem magától a bokorban? Ahhoz is értelmes és ügyes óras kell, a ki aczélból, rézből, ezüstből, aranyból, meg szép kövekből össze tudja állítani.

Ha egy ház építéséhez, vagy egy óra készítéséhez okos, képzett, ügyes ember kell: mennyivel okosabbnak, értelmesebbnek kellett annak lenni, a ki ezt a nagy világmindenséget megteremtette a nappal, holddal, ragyogó csillagokkal és ezek közt a földet, a melyen mi lakunk, minden rajtlevő szép és hasznos dolgokkal: fűveket, fákat, virágokat s az állatok ezerféle neveit, amelyekben az élő anyag mozog és fejlődik folytonos változatban és végre mindezek koronájával az embert magát, a ki a többi fölött tud ésszel uralkodni és gondolkodni a fölött, amit lát és ami tőle távol van!

Az egész élet, az egész élő teremtés a maga életével és annak megszabott rendjével hangosan hirdeti a teremtő Istent. Mert mindig igaz volt és mindig igaz marad, hogy semmiből semmi sem lesz és az élet sora, rendje, az élet-szervek czélszerű berendezkedése, de még magának az élettelen anyagnak legkisebb részeiben való törvényszerű elhelyezkedése mind-mind azt bizonyítja, azt hirdeti, hogy mindeneket fölülmul az az értelem, amely ezeket tervezte gondolatában és óriási hatalom, amely ezt az emberi ésszel alig elgondolható nagyságot, kicsinységet és változatosságot létrehozta és fenntartja.

„Nagy vagy Uram és mindenkifölött dicső-

séges!" mondjuk a mély bölcsesség szavaival, ha ezekről mélyebben gondolkozunk.

Akik ezt nem akarják elfogadni, azok ugy igyekeznek magyarázni a dolgokat, hogy előbb az egyszerű, kezdetleges, szemmel alig látható élet keletkezett és azután abból lett lassan, fokozatosan az, a mi jobban szembetűnő, aminek sokféle tagja és szervezete van az életre.

Hát hiszen ebből annyi valószínű és igaz lehet, hogy az élet nem kezdődött mindjárt az emberen, hanem a legegyszerűbb növények készítették talajt az egyszerűbb állatok és magasabbrendű növények megélhetésére, azután jöhettek olyan állatok, amelyek fűvel és gyümölcsökkel éltek, azután azok, amelyek más állatokkal táplálkoznak és miután minden meg volt a földi országban, azután jött legutoljára az ember, aki észével tud az egész természetet uralkodni.

Hát ez természetes, okos ésszel megérthető sora a természetnek és épen ilyen sorrendben beszéli el az ószövetségi szentírás is a teremtés történetét. Ez az okos berendezés nagyon bizonyítja a teremtő bölcsességét, hogy előbb hozta létre a zuzmót meg a mohát, a mi a sziklát, követ elmálassza, azután, mikor a korhadó növényből volt termőföld is, azután teremtett rá fűvet, gyümölcstermő fát, hogy előbb teremtett fűvet, azután bárányt, a mi legeljen. Hát ez a dolognak természetes és okos, célszerű sorrendje, ami csak a teremtő bölcsességét bizonyítja.

De hogy már most az a fokozatos sorrend, a mit a teremtés rendjében megjelenni látunk, azért mert egymásután következik, hát egymásból is fejlődött, ez nem épen okvetlen igazság. Mert egymás után épen így teremtette ésszerűen a teremtő is, nem kellett épen szükségszerűen egymásból származniok és fejlődniök.

Én ugyan nem vitatkozom avval sem, aki mindenáron egymásból akarja származtatni az egymásután következő növényeket és állatokat, ha érthető és meggyőző okokat tud fölhozni állítása mellett, mert nem tartom lehetetlennek azt sem, hogy úgy történt a teremtés, ámbár én magam 25 évnél hosszabb ideje foglalkozom ezzel a dologgal és csak nagyon-nagyon hiányos, hézagos bizonyítékokat látok arra nézve, hogy a növények és állatok az egyszerűbb szervezetekből fejlődtek lassu fokozatban úgy, hogy épen olyan valószínűnek tartom az ellenkező állítást is, hogy t. i. egymásután, de nem egymásból fejlődtek.

Ez a kérdés különben a mai tudományos kutatások megoldására vár és nem tudom: száz év múlva sokkal közelebb leszünk e a biztos megoldáshoz, mint ma vagyunk?

De hát, mondom, valószínű lehet az is, hogy az egyszerűbb növényekből és állatokból fejlődtek a magasabb rendűek.

Ha ezt elfogadja is valaki, avval nem jutott közelebb a világ végső okának megfejtéséhez, avval az Istent nem küszöbölte ki. Ott áll akkor is a fejlődő dolgok mögött a végtelen értelem és hatalom, aki megtervezi a fejlődés menetét és akinek ereje, hatalma megadja az első lökést, a fejlődés csiráját. Mert a fejlődés fölfelé történik, olyan jön létre, ami nem volt előbb, csak valami csirában. A mi nem volt előbb, az a maga erejéből nem is jöhet létre, csak egy felsőbb értelem tervezése alapján. Ez a felsőbb értelem megint csak a világ fölött álló hatalom: az Isten.

Ha valaki buzát akar előállítani, az nem próbálgat előbb gyökeret, meg szalmát csinálni valamiből, hogy az a valami kalászt teremjen, hanem fogja a buza magját és elveti a földbe, hogy ott teremjen, mert a magban már benne van csirában, láthatatlanul az egész buza gyökere, szalmája, kalásza és azt mindenki tudja, hogy a magban, a csirában benne van a termő erő.

A magból, a csirából fejlődhetik valami olyan, a mit benne még nem látunk, de mag, csira nélkül hiába erőlködneék valamit létre hozni az élet sorában, nem lehet, csak azt, a mit a teremtő beleadott a csirába, csak az fejlődik ki belőle. Buzamagból nem lesz alma, árpamagból nem lesz barack és így tovább.

Láthatjuk ezekből, hogy ha valami fejlődik ezen a földön, az mind csak az eredeti, teremtéstől beleadott, belétermelt csirából fejlődik, nem pedig a maga erejéből. Így hát ha lassan, fokozatosan, egymásután fejlődtek is ki a növények és állatok: azért a teremtő Isten őseréjével, az ő bölcs tervei szerint, az ő legyen szavára fejlődtek.

Más elfogadható magyarázata a teremtésnek nincs, nem is lehet!

De hát lássuk egy kissé a teremtés sorozatát, érdekes lesz bepillantani az Isten műhelyébe, a hol ezer esztendő annyi, mint egy pillanat s egy pillanat annyi, mint ezer esztendő. Nézzünk úgy, mint a hogy a tudásnak sok kutatás után sikerült oda benézni.

Kezdetben, a mikor még semmi sem volt, megteremtette az Isten a világ anyagát, azt a rendezetlen köd vagy porszem tömeget, a miből a világ lett. Ott még nem volt szétválasztva semmi, nem volt formája semminek, együtt volt a föld a vízzel, meg a víz a levegővel. Egyforma, szintelen, alakatlan volt minden, mint a szürke gomolygó köd párái.

Az Isten azt gondolta: legyenek világok, legyenek égitegek, legyen föld! Gondolatára mintha villám csapott volna az óriás, gomolygó ködök halmazába, elkezdtek azok forogni, keringeni valami középpont körül. A forgás, keringés szétválasztotta az ólomszínű szürke ködöt, hézagok keletkeztek között, óriási nagy gömbök kezdtek forogni maguk körül és keringeni még nagyobb gömbök körül. Kezdt a föld és az égitegek formálódni, határozott alakot kaptak a forgás és keringés következtében.

Gondolta az Isten az ő bölcs értelmében: Világosság kell ide, hogy látni lehessen a képződő világok formáit. Gondolatára oszladozott a sötétség és valami csodás világosság kezdett derengeni, nem olyan, mint az égő nap fénye, hanem valami olyasféle, mint a villámtény, vagy mint azok a titokzatos fénysugarak, a miket mostanában fődöztek föl a tudósok, a melyek világítanak, de nem melegítenek.

Az Isten lelke pedig ott lebegett a vizek fölött, a melyek még nem voltak elválasztva, mert nem volt még meg a kék levegő, a mi fölemelje a felhők páráit a földről. De a teremtő gondolata erre villant és a szürke gomolygóból átlátszó párák váltak ki: megalakult a levegő kék ege, a mely a magasba kéklük és föl bírja emelni a párákat, felhőket a földről.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenet.

Hegyi-írás. Ha ilyen leplezetlen modorban írának ilyen témákról, akkor lapunk a kevés izlésű pikáns viccelapok nivójára süllyedne le. Ezt pedig nem szeretnők. Próbálkozzék valami tisztább témával!

V. I. Putnok. Köszönet; jönni fognak.

E. A. Klenócz. Megüti a mértéket, ha egy kis jóakarattal nézzük.

Sz. I. Korláti. Köszönet. Jönni fog, ha rá kerül a sor.

Válogatott szép kajszinbarackot

ötökilós kosárban 2 kor. 50 fillérért,
10 kosárral vasuton 20 koronáért

szállit:

Lőrinczy gyógyszerész Békéscsabáról.

Ügyes elárúsító leány
élővirágüzletbe **azonnal felfogadtatik.** **CZIM:** megtudható e lap kiadójánál Tompa-u. 10. sz.

Könyv bekötéseket

a legrövidebb idő alatt izlése-
:: sen, jutányos áron eszközöl ::

id. Rábely Miklós Fia könyvkötészete
RIMASZOMBAT, Erzsébet-tér 9.
KASZINÓ-ÉPÜLET.

Hirdetmény.

2353—1914. szám. — Városunk képviselő-testülete elhatározta, hogy 1914. évi szeptember hó 1-én megnyitandó községi jellegű **fiu- és leány polgári iskolát állit fel.**

Midőn ezt a nagyközönségnek tudomására hozzuk, tisztelettel megjegyezzük, hogy az iskola a fentjelzett napon minden körülmények között megnyilik és pedig mindjárt 4—4 osztálylyal. Tekintettel pedig arra, hogy az iskola elhelyezésére szolgáló impozáns épület tervei csak most vannak tárgyalás alatt s ez évben az iskola csak ideiglenesen nyer elhelyezést, tanulók csak korlátozott számmal vétetnek fel.

Felkérjük ennél fogva azokat a t. szülőket, kik gyermekeiket az iskolába felvétetni óhajtják, hogy erre vonatkozó bejelentéseiket f. évi augusztus 1-től kezdődőleg előljáráságunknál tegyék meg, nehogy később az előre látható tömeges jelentkezés következtében, az utolsó pillanatban kellessen a gyermekek más iskolába való felvételéről gondoskodni.

A tandij ez idő szerint még nincs ugyan megállapítva, de az más hasonló iskolákban szokásos összeznél nem lesz magasabb.

Putnok, 1914. július hó 8-án.

Laczkovich Lajos, bíró.
Dantsek Gyula, I. jegyző.

Eladó, esetleg kiadó ház

A Kmetty-utca 29. sz. alatti sarok ház, hat lakószoba és minden mellékhelyiséggel, nagy terjedelmű kerttel szabad kézből eladó, esetleg október hó 1-től bérbeadó. — Értekezni lehet **dr. Szabó Elemér** főtörzsorvosnál **Kassa,** Mészáros-u. 75. 5—8

Eladó Rimaszombatban, a Deák Ferencz-utczában levő tizenhét éves fennállású és jó forgalmu mészáros- és hentes-üzlet

lakással és minden mellékhelyiségekkel együtt azonnal bérbe kiadó, esetleg örök áron eladó. Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos:

Szabó Istvánnéval.

Vizi-malom
bérbe adandó Liczen ujtól hat évre. Feltételek megtudhatók:
Hisnyay-Heinzelmann Alfréd
tulajdonosnál, Licze. (Gömörm.)

Árverési hirdetmény.

Tudomására adom az érdekelt feleknek, hogy a nálam zálogba adott és lejártakor se meg nem hosszabbított, se ki nem váltott **zálogtár-
gyak július hó 16-án délután 2 óra-
kor** saját helyiségemben el lesznek árverezve.
Az nap hosszabítást el nem fogadok.

GELB SIMON, zálogháztulajdonos.

Meghívó.

A Gömörkishontvm. Gazdasági Egyesület
Áruosztálya Részvénytársaság

1914. július hó 16-án d. e. 11 órakor
a „Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank
Részvénytárs.” gyűléstermében fogja megtartani

alakuló közgyűlését,

melyre a részvényes tag urak tisztelettel meg-
hívatnak.

Tárgysorozat:

1. Az alaptökének kellő aláírás által történt biztosításának igazolása.
2. Igazolása annak, hogy a részvénytökére 30% tényleg befizettetett.
3. Az előterjesztett alapszabályok megállapítása.
4. A társaság megalakulása iránti intézkedés.
5. A társaság igazgatóságának a Keresk. törvény 183. §-a alapján történő kinevezése és a felügyelő bizottság megválasztása.
6. Az alapítók felmentése.

Rimaszombatban, 1914. július 9-én.

A Gömör-Kishontvm. Gazd. Egyesület
Áruosztálya Részvénytárs. Alapítói.

Kiadó lakás és bolt.

Az **Andrássy-ut 1-ső számú** házban egy szép három szobás lakás **azonnal** bérebe vehető, **egy bolthelyiség** pedig azonnal. — Ertekezhetni bármikor lehet ugyanott az emeleten lakó

Andrási László fényképésszel.

Eladó

egy darab, majdnem új, teljesen átjavított és be-
szabályozott **Hoffher**
és **Schranz** féle 1000
milliméter dobszéles, kettős tisztítóval ellátott

cséplőgép,

hozzá egy „Viktória“-rosta és egy körfűrész.
Ára készpénz fizetéssel 2200 korona. — Bővebb
felvilágosítással szolgál:

Friedl György gyárigazgató Putnokon.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad
a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

A Tompa-szálloda

egészséges szobáit, jó magyar **konyháját** és saját termésű valamint
hegyaljai **borait** mérsékelt áron.

Tisztelettel

GEDE ISTVÁN vendéglős RIMASZOMBAT.

5-10

FLEISCHER ÉS TÁRSA

GÉPGYÁRA ÉS VASÖNTÖDÉJE KASSÁN, VÁM-UTCZA 11. SZ.

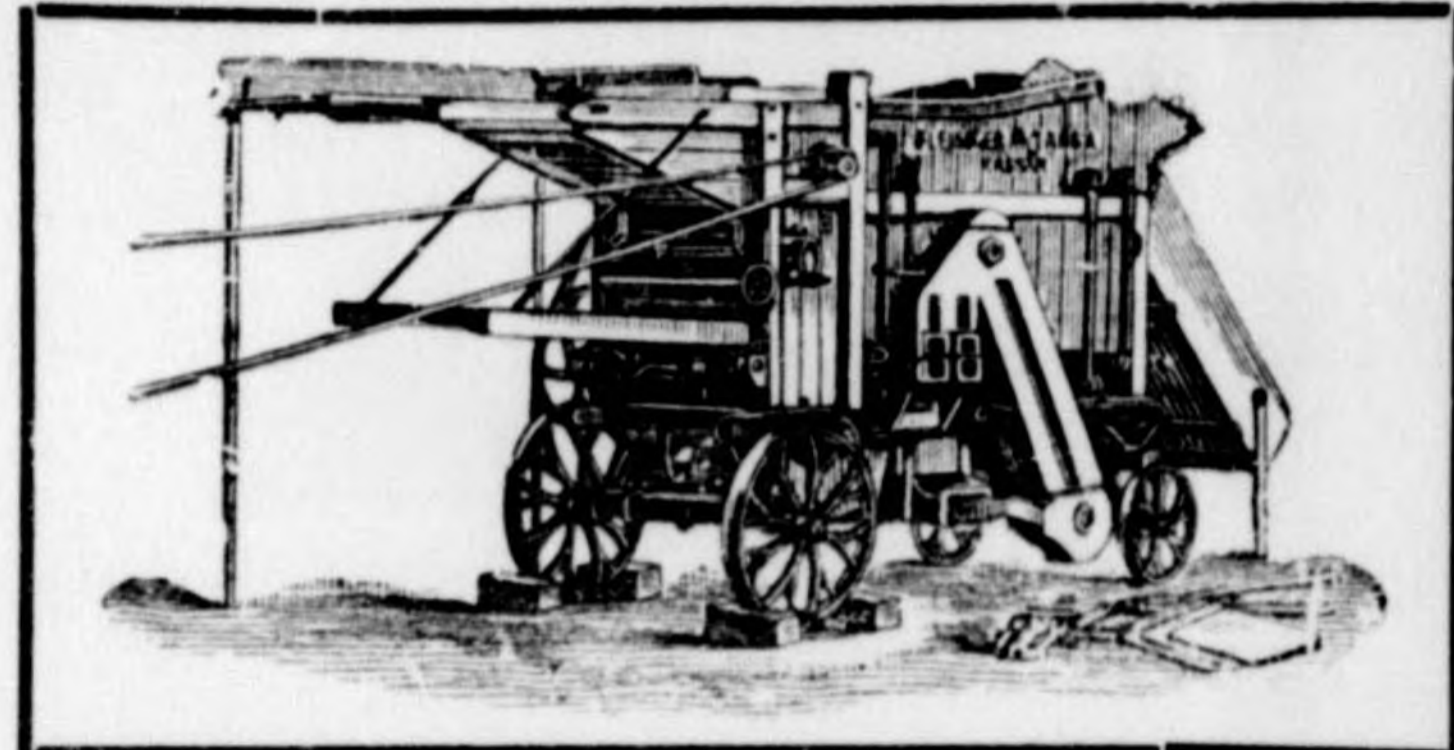
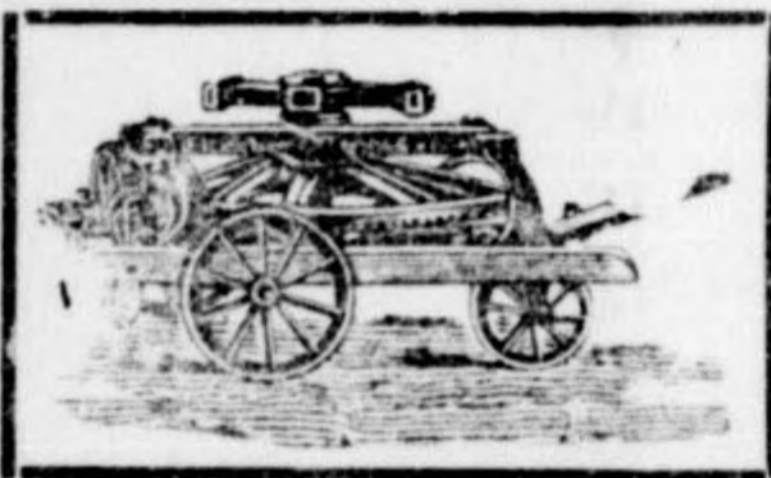
Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit a **nyári idényre.** — Nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit járgány hajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel vagy anélkül. **Backer- és magtár-rostát,** továbbá mindennemű **szivattyukat, gőz-
gépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket,** mint pl. **Henze-
főzőket, cukrosítókat, maláta- és burgonyazúzókat, malomberendezéseket stb.**

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét** állandóan raktáron tarjuk.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányainak árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük!

4033-1914. szám.

A rimaszombati járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény
segédjegyzői állásra.

Gömör-Kishont t. e. vármegye rimaszombati járásába tartozó nagyszuhai körjegyzőségben megüresedett **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása 1000 korona.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-ában előirt képesítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi **augusztus hó 1-ső napjáig** hozzám terjesszék be.

A választás határidejét a pályázati kérvények beérkezése után fogom kintüzni.

Nyustya, 1914. évi július hó 10-én.

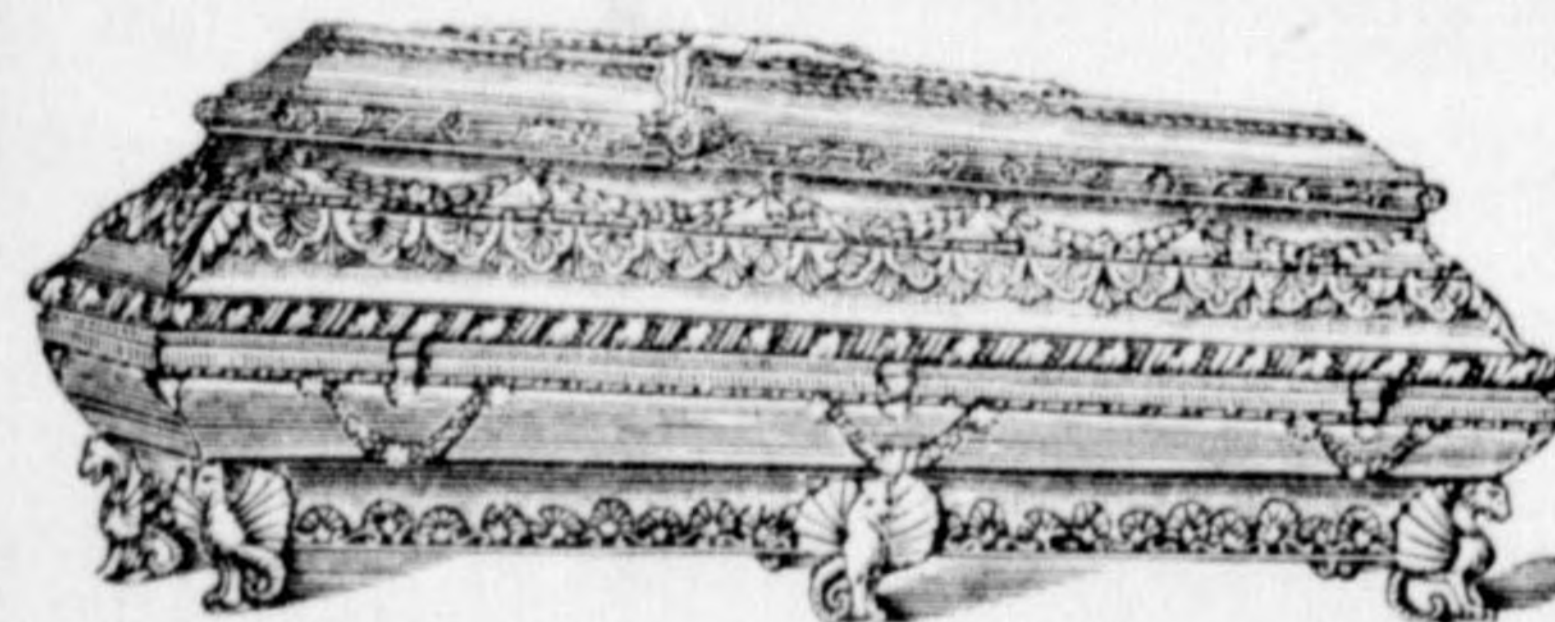
MÁRIÁSSY, főszolgabiró.

ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

1-* **TEMETKEZÉSI VÁLLALATA**

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle **temetkezési vállalat a Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**“-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle

érc- és fakoporsókból,

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen diszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes

teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállaltatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utca 24.